

Astrid Elburg | Voorzitter Herdenkingscomité Slavernijverleden

Rondetafelgesprek Slavernijverleden

Tweede Kamer, 15 mei 2025

Dank voor de uitnodiging om namens het Herdenkingscomité Slavernijverleden deel te nemen aan dit rondetafelgesprek. Met de officiële oprichting van het Herdenkingscomité op 6 januari 2025 is een nieuw hoofdstuk ingeluid in hoe we als Koninkrijk willen omgaan met de geschiedenis, de erfenis en doorwerking van het slavernijverleden. De oprichting van dit instituut markeert niet alleen een belangrijk moment in de geschiedschrijving, maar ook een moment waarop we als samenleving kiezen voor erkenning, herstel en betrokkenheid, een keuze die richting geeft aan hoe toekomstige generaties op ons zullen terugkijken. Wij zijn immers de voorouders van de toekomst.

De opdracht van het Comité, ingesteld door het voormalige kabinet, strekt zich uit over het hele Nederlandse Koninkrijk: van Oranjestad tot Helmond, van Willemstad tot Rotterdam. Het Comité zet zich in voor een waardige en inclusieve herdenking, het vergroten van maatschappelijk bewustzijn en voor het versterken en ondersteunen van de betrokken gemeenschappen.

Herdenken draait om het verleden, betekenis en rechtvaardigheid in het heden, de verbinding met de toekomst, en de verantwoordelijkheid die we dragen voor die toekomst.

Het verleden werkt door in de sociale positionering, economische kansen en het psychische welzijn van personen binnen getroffen gemeenschappen. Dit komt tot uiting in de voortdurende strijd tegen negatieve beeldvorming, kansenongelijkheid, racisme, discriminatie, uitsluiting, gebrek aan representatie en intergenerationeel trauma. De manier waarop deze doorwerking wordt ervaren, kan per individu verschillen maar blijft in de gemeenschappen onophoudelijk aanwezig.

Het Comité zet zich in voor een brede en inclusieve vorm van herdenken door te luisteren naar hoe dat verleden vandaag de dag door de verschillende gemeenschappen wordt ervaren. Het Comité wil aandacht hebben voor wat nú nodig is. De manier om dit te doen is om alle betrokken gemeenschappen hierin te betrekken. De nazaten in Europees Nederland als het Caribisch deel van het Koninkrijk, waarbij we ook oog hebben voor de Inheemse en Marrongemeenschappen. Een stem geven in dit proces is een voorwaarde voor waardig herdenken en het creëren van maatschappelijk bewustzijn.

We bevinden ons in een fase waarin herstel niet alleen meer draait om erkenning, maar ook om eigenaarschap, veerkracht en het versterken van gemeenschappen. Dit vraagt om duurzame samenwerking, ondersteuning van initiatieven en het bevorderen van structurele veranderingen die deze gemeenschappen in staat stellen zich verder te ontwikkelen en met vertrouwen naar de toekomst te kijken.

Herdenking kent geen vaste statische vorm. Het is belangrijk om uiteenlopende ervaringen, perspectieven en behoeften mee te nemen. De belangrijkste rol hierin is die van de gemeenschappen zelf. Eigenaarschap en betrokkenheid maken het herdenken betekenisvol en duurzaam. Daarnaast hechten wij als Comité veel waarde aan verbinding met de bredere samenleving. Herdenken en bewustwording vergroten vraagt om dialoog, binnen, tussen én buiten de getroffen gemeenschappen.

Wij zien dat gemeenschappen behoefte hebben aan ondersteuning van hun eigen herdenkingen, maar ook aan een Herdenking die de verscheidenheid en verbondenheid van alle gemeenschappen uitdraagt. Het Comité ondersteunt initiatieven, werkt samen met maatschappelijke partners zoals NiNsee en lokale herdenkingscomités, en zal in de toekomst maatschappelijke initiatieven stimuleren.

Daarnaast is het Comité ook in gesprek met organisaties in het bredere maatschappelijke veld.

Het Comité bestaat op dit moment uit zeven leden, met vertegenwoordigers vanuit verschillende delen van het Koninkrijk, aan beide kanten van de oceaan. Aruba en Suriname hebben op dit moment nog geen lid voorgedragen, maar zij zijn nadrukkelijk uitgenodigd. Onze ondersteunende werkorganisaties zijn gevestigd in Europees Nederland en op Curaçao. Medewerkers ondersteunen ons bij de complexe en belangrijke werkzaamheden. Het kantoor in het Caribisch deel zal in mei feestelijk officieel worden geopend.

Samen werken wij intensief aan het verbinden van gemeenschappen en generaties ongeacht culturele of geografische verschillen. Zij staan centraal in dit proces. Hun ervaringen, perspectieven en behoeften zijn de basis waarop wij als Comité voortbouwen. Wij betrekken de jongere generaties actief bij dit proces, zetten ons in voor intergenerationele overdracht en betrekken alle genoemde gemeenschappen op een gelijkwaardige manier.

We bevinden ons op dit moment aan de andere kant van de komma. Dit is het moment om samen te investeren in de onderlinge verhoudingen, vertrouwen, samenwerking en verbinding binnen het gehele Nederlandse Koninkrijk en met Suriname.

Het Comité kijkt ernaar uit om met alle betrokken gemeenschappen te werken aan een toekomst waarin waardigheid, gelijkwaardigheid, maatschappelijke verbondenheid en betekenis centraal staan.